

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

УДК 343.9:351. 74(477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2022.25.13>

ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ МВС

Галуцько Віра Миколаївна,
доктор юридичних наук, професор,
(Херсонський факультет
Одеського державного університету
внутрішніх справ, м. Херсон, Україна)

Шкута Олег Олегович,
доктор юридичних наук, професор,
(Херсонський факультет
Одеського державного університету
внутрішніх справ, м. Херсон, Україна)

В статті досліджено, що формування доброчесності виступає одним із основних напрямків укріплення інституційного потенціалу у сфері безпеки і оборони сучасних держав. Даному напрямку присвячено Програму з забезпечення доброчесності під проводом НАТО, яка діє з 2007 та містить практичні інструменти для допомоги країнам в утвердженні доброчесності, прозорості та підзвітності у сфері безпеки і оборони з метою зменшення ризиків корупції. Важливість цього питання підкреслюється й тим, що у 2016 році була розроблена Політика НАТО з виховання доброчесності, спрямована на виховання доброчесності та розбудову дієвих прозорих та підзвітних оборонних структур, здатних ефективно реагувати на непередбачувані загрози безпеці, у тому числі на гібридні прояви.

Важливість такої програми для структурних підрозділів системи МВС обумовлена: рівнем корупції в Україні, зростанням масштабів незаконного відмивання грошей, здобутих незаконним шляхом, військовими діями на Сході країни та війною, яка була розгорнута країною-агресором проти України. Все зазначене вимагає активної протидії з акумулюванням національного та міжнародного досвіду.

Визначено, що корупція є комплексним явищем, яке формується та змінюється під впливом об'єктивних явищ і потребує протидії. Підтримка сильного сектору безпеки і оборони вимагає активних дій, серед яких провідне місце займає принцип доброчесності, покладений в основу програмних дій НАТО, спрямованих на забезпечення світової безпеки.

Виховання доброчесності знайшло своє закріплення у низці документів, підписаних країнами-членами Альянсу, зокрема: 1) Програмі (Ініціативі) НАТО/РЄАП

з забезпечення доброчесності (2007 р.); 2) Політиці НАТО з виховання доброчесності (2016 р.). Ці акти пов'язані між собою логічно та визначають основні засади протидії корупції шляхом запровадження у діяльність оборонних структур та структур забезпечення безпеки принципу доброчесності.

Встановлено, що у відповідності до Політики НАТО з виховання доброчесності важливими напрямками протидії корупції в системі МВС можна назвати наступні: запровадження принципів виховання доброчесності до стратегій та заходів Міністерства внутрішніх справ; прийняття участі структурних підрозділів системи МВС у ініціативах та програмах в рамках співробітництва з НАТО, зокрема ініціативах НАТО з розбудови доброчесності; здійснення самооцінки системи МВС у відповідності до спеціально розробленого НАТО Запитальника самооцінки; забезпечення в системі службової підготовки усвідомлення працівниками системи МВС наслідків корупції; підвищення рівня обізнаності, обмін інформацією щодо кращих практик, процесів та методології боротьби з корупційними проявами; формування поінформованого, обізнаного і здатного формувати культуру доброчесності керівництва; залишення гендерного підходу одним із засадничих принципів програми спільних дій та заходів з НАТО з виховання доброчесності.

Ключові слова: доброчесність, корупція, політика НАТО, протидія, система МВС, службова підготовка

INTEGRITY: AN IMPORTANT AREA OF COMBATING CORRUPTION IN THE MIA SYSTEM

Halunko Vira Mykolaivna,
Doctor of Law Sciences, Professor,
(Kherson faculty of Odessa State
University of Internal Affairs,
Kherson, Ukraine)

Shkuta Oleh Olehovych,
Doctor of Law Sciences, Professor,
(Kherson faculty of Odessa State
University of Internal Affairs,
Kherson, Ukraine)

The article examines that the formation of integrity is one of the main areas of strengthening institutional capacity in the field of security and defense of modern states. This is the focus of the NATO-led Integrity Program, which has been in place since 2007 and provides practical tools to assist countries in promoting security and defense integrity, transparency and accountability to reduce the risk of corruption. The importance of this issue is underscored by the fact that NATO Integrity Policy was developed in 2016 to promote integrity and build effective, transparent and accountable defense structures capable of responding effectively to unforeseen security threats, including hybrid ones.

The importance of such a program for structural units of the Ministry of Internal Affairs is due to: the level of corruption in Ukraine, the growing scale of illegal money laundering, hostilities in the east and the war that was launched by the aggressor country against Ukraine. All this requires active counteraction with the accumulation of national and international experience.

It has been determined that corruption is a complex phenomenon that is formed and changed under the influence of objective phenomena and needs to be counteracted.

Supporting a strong security and defense sector requires proactive action, with the principle of integrity at the heart of NATO global security action.

Integrity education is enshrined in a number of documents signed by Allies, including: 1) the NATO / EAPC Integrity Program (2007); 2) NATO Integrity Policy (2016). These acts are logically interconnected and determine the basic principles of combating corruption by implementing the principle of integrity in the activities of defense and security structures.

It was established that in accordance with NATO Integrity Policy, important areas of combating corruption in the Ministry of Internal Affairs include the following: introduction of principles of integrity education in the strategies and measures of the Ministry of Interior; participation of structural units of the Ministry of Internal Affairs in initiatives and programs in the framework of cooperation with NATO, in particular NATO initiatives to build integrity; self-assessment of the system of the Ministry of Internal Affairs in accordance with the specially developed NATO Self-Assessment Questionnaire; ensuring that employees of the Ministry of Internal Affairs are aware of the consequences of corruption in the training system; raising awareness, exchanging information on best practices, processes and methodologies for combating corruption; formation of informed, knowledgeable and able to form a culture of integrity of leadership; keeping the gender approach one of the guiding principles of NATO Integrity and Integrity Program.

Key words: integrity, corruption, NATO policy, countermeasures, MIA system, training.

За оцінкою Transparency International [33], за результатами 2020 року показники Індексу сприйняття корупції (CPI) в Україні покращилися – зросли до 33 балів зі 100 можливих. Це на 3 бали більше, ніж у попередньому році, втім, лише на 1 бал більше, ніж у 2018-му. У рейтингу країн світу Україна посіла 117 місце зі 180. Однак, не дивлячись на покращення ситуації, проблеми протидії корупції залишаються для України провідними. При цьому представники Transparency International визначають, що Індекс сприйняття корупції 2020 року вимальовує похмуру картину стану всесвітньої корупції, оскільки більшість країн практично не добилися прогресу майже за 10 років і більше 2/3 з них мають рейтинг менше 50. До них входить і Україна.

Корупція є складним феноменом, одним з елементів соціальної дійсності, вплив якого поширюється на переважну більшість населення практично в усіх країнах світу, девальвуючи систему соціальних цінностей і пріоритетів, потреб та інтересів. Як і будь-яке складне явище, корупція не має єдиного, універсального визначення. У науковій, навчальній та публіцистичній літературі існує методологічна різноманітність підходів до розуміння корупції, відповідно, наявні різні трактування.

На практиці існують два основні підходи до формування наукового поняття. Перший – доктринальний, що ґрунтується на дослідженнях учених і фахівців у певній галузі. Другий – офіційний, легальний, що базується на нормативних актах, міжнародних документах та інших джерелах, які мають юридичну силу. Водночас не всі нормативні джерела, присвячені проблемі корупції, містять її дефініцію [23, с. 181].

Очевидно, що вплив історичної та національної специфіки зумовлює різне розуміння корупції як явища та її трактування в законах і нормативних актах. Незважаючи на тривалість існування корупції як явища та надзвичайну її популярність у сучасних умовах, сформулювати універсальне визначення цього поняття непросто. До того ж, у суб'єктів міжнародної нормотворчості відсутня єдина позиція щодо цінності дефініцій, тому в одних ситуаціях їм приділяють значну увагу, а в інших – їх ігнорують. Так, Конвенція Організації Об'єднаних Націй (ООН) проти корупції (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 31 жовтня 2003 р.) містить дев'ять таких дефініцій: «державна посадова особа», «іноземна державна посадова особа», «посадова особа

міжнародної організації», «майно», «доходи від злочину», «призупинення операцій (заморожування)», «конфіскація», «предикатний злочин», «контрольована поставка». Звісно, головною тут повинна бути дефініція поняття «корупція», що, як не дивно, не відображено. Не містить дефініцію корупції також і Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) 1999 р. [2; 3; 5]

У Кодексі поведінки посадових осіб, який прийняла Генеральна Асамблея ООН 17 грудня 1979 р., корупцію визначено як «... скоєння певних дій під час виконання обов'язків, або у зв'язку з цими обов'язками в результаті прийнятих подарунків, обіцянок чи стимулів, чи їх незаконне одержання щоразу, коли наявна така дія або бездіяльність» [6]. Це визначення відображає не лише одержання посадовою особою матеріальних цінностей, а й її службову поведінку.

На національному рівні ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 року [12], визначає корупцію як використання особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Одним із секторів національної безпеки, який потребує реформування та сталих заходів у боротьбі із корупцією слід назвати систему МВС України. За 2020 рік працівниками системи МВС було скоєно 142 корупційних правопорушення кримінальної спрямованості. Враховуючи, що дана статистика не відображає притягнення посадових осіб системи МВС до адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення, а також те, що корупція є латентним явищем, можемо прийти до висновку, що ця цифра не остаточна та показує лише малу частку в системі цих правопорушень.

Серед найпоширеніших корупційних правопорушень серед посадових осіб системи МВС слід назвати:

- вимагання коштів за сприяння в уникненні кримінальної або адміністративної відповідальності;
- вимагання неправомірної вигоди за прийняття процесуальних рішень у кримінальних провадженнях;
- вимагання коштів за неперешкодження легальній діяльності суб'єктами господарювання;
- створення компрометуючих ситуацій та вимагання коштів за непритягнення до передбаченої законодавством відповідальності;
- отримання неправомірної вигоди за вчинення замовних неправомірних дій стосовно фізичних та юридичних осіб;
- «кришування» протиправної діяльності, вимагання коштів за невжиття заходів із припинення протиправної діяльності;
- формування корупційних «пірамід» для отримання коштів від підлеглих за непритягнення їх до відповідальності, вирішення інших питань проходження служби;
- отримання неправомірної вигоди від фізичних або юридичних осіб за скорочення термінів оформлення дозвільних документів, їх видачі без фактичного проведення передбачених законодавством процедур [21, с. 44].

Означена проблема вимагає від МВС України проведення оцінки корупційних ризиків, які можливі в системі його діяльності. *Корупційний ризик* представляє собою ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи

правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення МВС визначених цілей та завдань [31].

До системи корупційних ризиків в системі МВС відноситься:

Внутрішнє середовище – це існуючі в МВС організаційно-управлінські процеси, які спрямовані на забезпечення реалізації ним законодавчо закріплених функцій та завдань

Зовнішнє середовище – це ряд чинників навколишнього середовища (законодавчі, інші нормативно-правові акти, крім актів, прийнятих безпосередньо органом влади, природні явища тощо), що впливають на здійснення МВС повноважень, тоді як МВС не має прямого впливу на ці чинники.

Чинники корупційного ризику – це умови та причини, що можуть заохочувати (стимулювати), викликати або дозволяти скоєння посадовою особою при виконанні нею функцій держави або місцевого самоврядування діянь, які можуть призвести до вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність МВС, аналізуються на предмет виявлення норм щодо здійснення МВС дискреційних повноважень і норм, що сприяють вчиненню корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією (нечітко сформульовані дефініції та мовні конструкції, правові колізії тощо).

Наявність корупційних ризиків у діяльності МВС України обумовлюється низкою причин, які знаходять свій прояв як на загальнодержавному рівні, так і рівні самого Міністерства.

На загальнодержавному рівні ученими визначаються наступні проблеми впровадження антикорупційних заходів:

- Низький рівень парламентського контролю, що обумовлюється заполітизованістю процесу боротьби з корупцією;
- Подання хибних статистичних даних, у тому числі до міжнародних організацій;
- Використання недосконалості діючого законодавства з метою уникнення юридичної відповідальності;
- Розбалансованість системи протидії корупції внаслідок хаотичних реформ;
- Заплутане визначення підслідності кримінальних корупційних правопорушень [21, с. 45].

Шинкаренко Н.В. визначає проблеми антикорупційної реформи в поліції:

- незавершеність реформи поліції, залежність від політичних впливів;
- невдала переатестація особового складу;
- проблеми фінансування поліції;
- низька заробітна плата поліцейських;
- проблеми зовнішнього фінансового контролю;
- вади законодавства [26].

Відповідно, вважаємо за необхідне виділити загальні та спеціальні шляхи протидії корупційним проявам у системі МВС. Загальні шляхи розраховані на визначення основних напрямків подолання корупції в системі МВС. У свою чергу, спеціальні шляхи уособлюють реалізацію Політики НАТО з виховання доброчесності в системі органів МВС України.

До загальних шляхів сучасними аналітиками відносяться:

- продовження послідовних принципів реформ у поліції на підставі чіткої концепції;
- зосередження зусиль на реформуванні кримінальної поліції та органів досудового розслідування в системі НПУ, поліції особливого призначення тощо;
- продовження вдосконалення кадрового менеджменту за напрямками: «очищення» поліції, добір мотивованих кадрів та закріплення їх на службі, припинення плінності кадрів;

- прийняття участі у проведенні експертизи проектів законів України, що стосуються діяльності поліції, а також інших нормативно-правових актів з питань протидії злочинності;
- припинення практики застосування статистичних, кількісних показників для оцінювання діяльності працівників та підрозділів поліції;
- продовження розбудови зовнішніх та внутрішніх механізмів контролю над діяльністю поліції, зокрема за участю експертів, представників громадянського суспільства [21, с. 47-48].

У відповідності до Політики НАТО з виховання доброчесності важливими напрямками протидії корупції в системі МВС можна назвати наступні:

- запровадження принципів виховання доброчесності до стратегій та заходів Міністерства внутрішніх справ.
- прийняття участі структурних підрозділів системи МВС у ініціативах та програмах в рамках співробітництва з НАТО, зокрема ініціативах НАТО з розбудови доброчесності;
- здійснення самооцінки системи МВС у відповідності до спеціально розробленого НАТО Запитальника самооцінки;
- забезпечення в системі службової підготовки усвідомлення працівниками системи МВС наслідків корупції; підвищення рівня обізнаності, обмін інформацією щодо кращих практик, процесів та методології боротьби з корупційними проявами;
- формування поінформованого, обізнаного і здатного формувати культуру доброчесності керівництва;
- залишення гендерного підходу одним із засадничих принципів програми спільних дій та заходів з НАТО з виховання доброчесності.

На сучасному етапі боротьби з корупцією існує ціла низка стандартів, які прийняті ті діють як на міжнародному, так і національному рівнях.

Важливий напрямок у протидії корупційним проявам у секторі національної безпеки і оборони розроблений НАТО. Цей напрямок знайшов своє закріплення у низці документів, підписаних країнами-членами Альянсу, зокрема: 1) Програмі (Ініціативі) НАТО/РЄАП з забезпечення доброчесності (2007 р.); 2) Політиці НАТО з виховання доброчесності (2016 р.). Ці акти пов'язані між собою логічно та визначають основні засади протидії корупції шляхом запровадження у діяльність оборонних структур та структур забезпечення безпеки принципу доброчесності.

Так, програма НАТО/РЄАП (Building Integrity Initiative) започаткована у листопаді 2007 року за спільним погодженням країн-членів Ради євроатлантичного партнерства (РЄАП) на підтримку Плану дій Партнерства з розбудови оборонних інституцій ("Partnership Action Plan on Defence Institution Building - PAP-DIB") [7]. Мета якої полягає у наданні допомоги заінтересованим країнам щодо запровадження в їх національних оборонних і безпекових інституціях ефективного, доброчесного і прозорого менеджменту, зміцнення механізмів протидії і запобігання корупції, удосконалення системи управління фінансовими і матеріальними ресурсами. Програма ВІ відкрита для усіх зацікавлених країн.

Основні напрями імплементації Програми:

1. Самооцінка національних структур сектору оборони і безпеки на предмет виявлення корупційних ризиків (загроз) в процесах управлінської діяльності та ресурсного менеджменту (шляхом сприяння зацікавленим країнам в її організації та проведенні). Самооцінка здійснюється на запит зацікавлених країн і включає такі етапи: 1) опитування визначених структур сектору оборони і безпеки (опрацювання цими структурами відповідей до формалізованої анкети "Запитальник самооцінки",

розробленої у рамках Програми); 2) узагальнення результатів опитувань у ході інтерактивних зустрічей (PeerReview), які проводяться міжнародними експертами Ініціативи з керівниками (провідними фахівцями) органів, що залучені до Самооцінки, під час оцінювальних візитів; 3) опрацювання за результатами Самооцінки експертних висновків і рекомендацій (як правило, доводяться до керівництва відповідних національних структур офіційним листом заступника Генсекретаря НАТО з політичних справ і політики безпеки). Рекомендації є підставою для організації цілеспрямованої діяльності із запобігання корупції в органах, що пройшли Самооцінку;

2. *Практична допомога у розробці та імплементації Програм з антикорупційної діяльності у відповідних оборонних і безпекових органах зацікавлених країн;*

3. *Освітня та тренувальна підготовка представників зацікавлених країн, які безпосередньо займаються питаннями подолання корупції та запровадження ефективного і прозорого менеджменту в структурах сектору оборони і безпеки.*

4. *Узагальнення та розповсюдження провідного досвіду з організації ефективної діяльності щодо подолання корупції в секторі безпеки і оборони [8].*

21 травня 2008 року під час засідання Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи Україна офіційно заявила про готовність приєднатися до Програми. Україна є однією із перших країн, що бере активну участь в Програмі практично з початку її реалізації.

Співробітництво України в рамках Ініціативи спрямоване: на запровадження ефективної, добросовісної і прозорої системи управління; зміцнення механізмів протидії і запобігання корупції; удосконалення системи управління фінансовими і матеріальними ресурсами з метою мінімізації негативного впливу корупційної діяльності в національних інституціях сектору безпеки та оборони.

Сторонами щорічно узгоджується Робочий план заходів Україна-НАТО в рамках Програми ВІ (NATO Building Integrity 2015 Work Programme for Ukraine).

Другим важливим міжнародним стандартом з виховання добросовісності виступає *Політика НАТО з виховання добросовісності*. 8-9 липня 2016 року країни-члени НАТО, визнаючи себе як унікальну спільноту цінностей, віддану принципам свободи особистості, демократії, прав людини та верховенства права ухвалили Політику НАТО з виховання добросовістю. *Мета Політики* - виховання добросовісності та розбудова дієвих прозорих та підзвітних оборонних структур, здатних ефективно реагувати на непередбачувані загрози безпеці, у тому числі на гібридні прояви, є суттєвим чинником виконання місії Альянсу, що полягає у захисті свободи й безпеки країн-членів.

Під добросовістю у Політиці НАТО розуміється зв'язок між поведінкою та принципами. Як зазначено у акті, в інституційному сенсі добросовісність безпосередньо пов'язана з ефективним урядуванням. Зміцнення основ добросовісності в межах відповідної установи є питанням інституціоналізації принципів, які прагне обстоювати дана організація, а також питанням утвердження цих норм і цінностей серед її працівників.

Принципи добросовісності з точки зору НАТО визначаються наступним:

- підтримка та сприяння поширенню і реалізації принципів добросовісності, прозорості та підзвітності відповідно до міжнародних норм та практики, встановлених для оборонного та пов'язаного з ним безпекового секторів членами Альянсу та іншими зацікавленими країнами.

- наявність ефективних та прозорих національних процедур оцінки ризиків для безпеки та оборонних потреб, пов'язаних з корупцією;

- докладання зусиль з боку Альянсу для утвердження добросовісності, прозорості та підзвітності і для сприяння ефективному урядуванню [8].

Політика добросовісності НАТО має наступні завдання:

- *Колективна оборона* - колективна оборона залежить від ефективності та результативності роботи оборонних відомств і має ґрунтуватися на принципах доброчесності, прозорості та підзвітності, щоб максимізувати віддачу від вкладання коштів для подальшого розвитку оборонних сил та засобів і покращення ресурсного забезпечення збройних сил. Виховання доброчесності має й надалі посилюватись у оборонному та пов'язаному з ним безпековому секторах, щоб забезпечити їхню здатність протистояти корупції.

- *Врегулювання криз* - НАТО володіє унікальним комплексом політичних і військових сил та засобів для реагування на кризові ситуації широкого спектру. В межах тієї чи іншої операції заходи зміцнення потенціалу виконуються паралельно з діями, спрямованими на врегулювання поточної кризи. Враховуючи, що корупція підриває довіру суспільства до державної влади, впливає на економічний розвиток і ускладнює розв'язання конфліктів, Програма з виховання доброчесності може відігравати запобіжну роль. Виховання доброчесності має враховуватись на всіх етапах операцій та місій під проводом НАТО.

- *Безпека через співпрацю* - широка мережа зв'язків між НАТО та партнерськими країнами й організаціями особливо стимулює розвиток Програми НАТО з виховання доброчесності. Відповідно до політики партнерства НАТО, Альянс та його партнери продовжують і за можливості нарощують свою співпрацю в межах та в усьому спектрі різноманітних форматів партнерства, щоб сприяти впровадженню принципів виховання доброчесності та обмінюватись здобутим досвідом і передовою практикою [8].

З урахуванням Резолюції ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека», НАТО до запропонованих модулів була включена гендерна тематика.

На сьогоднішній день в Україні також сформовані вітчизняні (національні) стандарти виховання доброчесності та протидії корупційним правопорушенням. Серед них: Конституція України; ЗУ «Про запобігання корупції» від 14.10.14 р.; Кримінальний кодекс України; Кодекс України про адміністративні правопорушення; ЗУ «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України», Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування; Антикорупційна програма Міністерства внутрішніх справ України на 2020 – 2022 роки тощо.

Однак нагальним на сьогоднішній день у світлі розвитку України та НАТО є питання щодо впровадження елементів політики доброчесності НАТО у правове регулювання діяльності ОВС. Зокрема це стосується принципів доброчесності, прозорості та підзвітності. Це потребує як наукових так і законодавчих змін, а також підтримки з боку керівників органів та підрозділів правоохоронних органів.

Таким чином, слід відзначити: 1) корупція є комплексним явищем, яке формується та змінюється під впливом об'єктивних явищ і потребує протидії; 2) підтримка сильного сектору безпеки і оборони вимагає активних дій, серед яких провідне місце займає принцип доброчесності, покладений в основу програмних дій НАТО, спрямованих на забезпечення світової безпеки.

Виховання доброчесності знайшло своє закріплення у низці документів, підписаних країнами-членами Альянсу, зокрема: 1) Програмі (Ініціативі) НАТО/РЄАП з забезпечення доброчесності (2007 р.); 2) Політиці НАТО з виховання доброчесності (2016 р.). Ці акти пов'язані між собою логічно та визначають основні засади протидії корупції шляхом запровадження у діяльність оборонних структур та структур забезпечення безпеки принципу доброчесності.

Встановлено, що у відповідності до Політики НАТО з виховання доброчесності важливими напрямками протидії корупції в системі МВС можна назвати наступні: запровадження принципів виховання доброчесності до стратегій та заходів Міністерства

внутрішніх справ; прийняття участі структурних підрозділів системи МВС у ініціативах та програмах в рамках співробітництва з НАТО, зокрема ініціативах НАТО з розбудови доброчесності; здійснення самооцінки системи МВС у відповідності до спеціально розробленого НАТО Запитальника самооцінки; забезпечення в системі службової підготовки усвідомлення працівниками системи МВС наслідків корупції; підвищення рівня обізнаності, обмін інформацією щодо кращих практик, процесів та методології боротьби з корупційними проявами; формування поінформованого, обізнаного і здатного формувати культуру доброчесності керівництва; залишення гендерного підходу одним із засадничих принципів програми спільних дій та заходів з НАТО з виховання доброчесності.

Список використаних джерел:

1. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення 16.05.2022)
2. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (дата звернення 16.05.2022)
3. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text (дата звернення 16.05.2022)
4. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16.05.2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text (дата звернення 16.05.2022)
5. Резолюція Ради Європи (97) 24 про двадцять принципів боротьби з корупцією від 06.11.1997 року. URL: (дата звернення 16.05.2022)
6. Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17.12.1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282#Text (дата звернення 16.05.2022)
7. Програма (Ініціатива) НАТО/РЄАП з забезпечення доброчесності. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/programa-iniciativa-natoryear>
8. Політика НАТО з виховання доброчесності від 08.09.2016 року. URL: <https://www.nato.int/> (дата звернення 16.05.2022)
9. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 16.05.2022)
10. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 16.05.2022)
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 16.05.2022)
12. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 16.05.2022)
13. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>. (дата звернення 16.05.2022)
14. Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік: Указ Президента України від 26 травня 2020 року № 203/2020. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/92/65/9d91df3bf88dcae15d_b059c69a2dbabf_1590505364.pdf (дата звернення 16.05.2022)
15. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> (дата звернення 16.05.2022)
16. Антикорупційна програма Міністерства внутрішніх справ України на 2020 – 2022 роки: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2020 року № 84.

URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/7250_ANTIKORUPCIYNA_PROGRAMA_MVS_Ukraini_na_2020_2022_roki.htm (дата звернення 16.05.2022)

17. Виховання доброчесності та зниження ризиків корупції: навч. посіб. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 252 с

18. Доброчесність, прозорість та підзвітність у секторі безпеки та оборони. Типовий учбовий план 2017. 112 с. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2018_01/20180112_180112-bi-ref-cur17-ukr.pdf (дата звернення 16.05.2022)

19. Ефективне врядування та виховання доброчесності у секторі безпеки та оборони. Освітня дисципліна програми виховання доброчесності НАТО. 2017. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/ (дата звернення 16.05.2022)

20. План заходів із забезпечення доброчесності. Посібник для працівників оборонного сектору. 2014. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/storage/app/sites/134/plan.pdf> (дата звернення 16.05.2022)

21. Розбудова цілісності і доброчесності під час реформування поліції. Досвід України : аналіт. доп. та матер. спеціаліз. Міжнар. конф. (17 квіт. 2019 р., м. Київ) / О. Д. Маркеєва та Л. І. Поляков. Національний інститут стратегічних досліджень ; Центр досліджень армії, конверсії та роззброєння ; Женевський центр безпекового урядування. Київ : НІСД, 2019. 112 с.

22. Стрільців О.М., Фодчук А.Б., Мартиненко В.О. та ін. Перевірка уповноваженими посадовими особами МВС України інформації про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення: метод. рек. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 48 с.

23. Трепак В.М. Особливості дефініції поняття «корупція». *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. № 4 (97), 2015. С. 181-196.

24. Федченко О. Практичні напрями у сфері запобігання і протидії корупції у підрозділах Національної поліції. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. *Юридичні науки*. 2017. № 865. С. 345-349.

25. Фодчук А.Б., Стрільців О.М., Гаман І.Г. та ін. Запобігання конфлікту інтересів у діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ : метод. рек. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 72 с.

26. Шатрава С. Місце та особливості функціонування органів Національної поліції України в системі суб'єктів протидії корупції. *VisegradJournalonHumanRights*. 2016. № 4 (1). С. 222-226.

27. Шинкаренко Н.В. Причини виникнення корупції в органах Національної поліції України. *Право і безпека*. 2016. № 3. С. 104-107.

28. Організація північноатлантичного договору. Офіційна web-сторінка. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm> (дата звернення 16.05.2022)

29. Цілісність сектору безпеки: Інформаційний сайт TheGenevaCentreforSecuritySectorGovernance (DCAF). URL: <https://securitysectorintegrity.com/uk/> (дата звернення 16.05.2022)

30. Україна - НАТО. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/> (дата звернення 16.05.2022)

31. Інформаційно-довідкові матеріали щодо запобігання корупції в системі МВС. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Informaciyno_dovidkovi_materiali.htm / (дата звернення 16.05.2022)

32. Євроатлантична інтеграція. Офіційний сайт МВС України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/6761_vroatlantichna_integraciya.htm/ (дата звернення 16.05.2022)

33. TransparencyInternational. URL: <https://www.transparency.org/en/#> (дата звернення 16.05.2022)